

KELIONIŲ VADOVAI

VOKIETIJA

VADOVAI, PARODANTYS JUMS TAI,
APIE KĄ KITI TIK PASAKOJA

KUO ĮDOMI VOKIETIJA

Vokietija – turtinga šalis. Jos žmonės darbštūs, ryžtingi ir sumanūs. Tokį požiūrį lėmė šalies pramonės galia ir aukštas ekonomikos lygis. Tačiau nereikia pamiršti ir kitų Vokietijos ypatybių – svaraus indėlio į meną, kultūrą, kvapą gniaužiančių kraštovaizdžių ir tobulos svetingumo industrijos.

Šiuolaikinė Vokietija turi nedaug bendro su tradiciniu šalies įvaizdžiu. Per pastaruosius šešis dešimtmečius ji virto daugiakultūre valstybe, kurioje atvykėlių, daugiausia turkų, yra daugiau negu 7 milijonai. Truputį vėliau į šalį ėmė plūsti darbininkai iš buvusios Jugoslavijos, Italijos ir Graikijos. Kas trečias Stuttgarto ir kas ketvirtas Frankfurto gyventojas yra užsienietis. Hamburge mečečių daugiau nei kuriame kitame Europos mieste, o kai kuriose Berlyno mokyklose vokiečių vaikai jau tapo mažuma. Visuose miestuose daug italų, kinų, graikų ir turkų restoranėlių bei kavinų, taigi tai rodo gyventojų įvairiautiškumą.

Spalvingas Bavarijos herbas

ISTORIJA IR LEGENDOS

Daugeliui Reino upė, ypač romantiška jos atkarpa nuo Mainzo iki Kėlno, ikūnija visą turistinę Vokietiją. Tačiau jei kalbėsime apie kraštovaizdį, šalyje yra daugiau žavių vietų. Tai nuolat kintanti Baltijos jūros pakrantė, smėlėtos Šiaurės jūros salos, Mecklenburgo

krašto ežerai, ant stačių Badeno ir Tiuringijos uolų stovinčios vienišos pilys, dantytos kalnų, pavyzdžiui, Alpių, grandinės, didžiulis Bodeno ežeras, viduramžių miestai ir pasakiški kaimeliai. Ne visos gyvenvietės išliko tokios, kokios buvo, nes daugelį jų sugriovė Antrojo pasaulinio karo bombos. Kad ir kaip būtų, dauguma jų kruopščiai atstatyta, ir dabar sunku įžvelgti skirtumą tarp naujo ir seno.

Didingų, snieguotų viršūnių papėdėje vėsi žalios Alpių pievos

Iškilminga eisena Augsburgue alaus festivalio, vadinamosios Plärrer Fest (Plėrerio šventės) metu

TRADICIJOS IR PAPROČIAI

Vokiečių tauta susiformavo paskutinį tūkstantmetį daugiausiai iš įvairių germanų genčių – frankų, saksų, švabų bei bavarų. Slenkant amžiams, etninės grupės sudarydavo istorines sąjungas, dėl to kiekviename regione atsirado savita tarmė ir tradicijos. Sunku kalbėti apie vieningą vokišką tradiciją. Požiūris į Vokietiją kaip į alaus gėrėjų kraštą – taip pat neteisingas, nes šalyje daug ir vyno mylėtojų. Abi šios grupės, taip pat dar stipresnių alkoholi-

Bavariškas vaizdelis ant alaus bokalo

Ir tikrai – vienas populiariausių bavarų vyrų liaudies šokių baigiamas šokėjų pliaukštelėjimais vienas kitam per veidą. Be abejo, Bavarija – tradicinės *Oktoberfest* (alaus šventės spalio mėnesį) gimtinė. Dėl jos į Miuncheną kasmet iš visų pasaulio kraštų suplūsta milijonai žmonių.

Reino krašto gyventojai garsėja savo gebėjimu mėgautis gyvenimo malonumais. Jie labiausiai mėgsta karnavalų laikotarpį ir, galima sakyti, kiauirus metus rengiasi šiai savaitę trunkančiai šventei. Ji prasideda paskutinį ketvirtadienį prieš gavėnią. Vadinamieji „miesto kareiviai“, padedami gausios minios, šturmuoja rotušę, miesto taryba pasiduoda, ir valdžia atitenka kaukėtiems maištininkams. Pirmadienį kostiumuota eisena traukia sausakimšomis Reino pakrančių miestelių gatvėmis, o aludėse lankytojai šurmuliuoja iki pat Užgavėnių (Schrovetide) pabaigos.

Šventė atsirado iš senovės apeigų žiemai išvyti. Šis paprotys buvo labiausiai paplitęs Pietų Vokietijoje, tačiau atkeliavo ir iki Reino krantų, į Pfalco bei Hesseno žemes. Kai 1999 m. Vokietijos valstybinė valdžia iš Bonos grįžo į Berlyną Reino žemėje, buvo mėginama sukurti karnavalo tradicijas naujojoje sostinėje, tačiau nepavyko.

Bavaras tautiniu kostiumu

nių gėrimų mėgėjai, lėmė savo tėvynei vieną pirmųjų vietų pasaulyje pagal suvartojamą alkoholio kiekį. Nepaisant to, Vokietijos gatvėse retai išvysime girtą pilietį.

Kiekvienai etninei šalies grupei priskiriamos vis kitokios ypatybės. Pavyzdžiui, Mecklenburgo gyventojai laikomi uždaro-kais, švabai – šykštuoliais, saksai – drausmingais, bet suktokais, o bavarai vadinami kaimo tradicijų puoselėtojais, bet linkusiais greitai vaidytis ir netgi peštis.

MENAS IR KULTŪRA

Vokietija – sakmių ir legendų tėvynė. Jos pasakoja apie miškų dvasias, gražias karalaites, burtininkus ir sirenas, tokias kaip Lorelei. Šios legendos turėjo įtakos ir vokiečių menui, pavyzdžiui, vokiečių epinė poema *Nybelungų giesmė* pagal senas sakmes sukurta apie 1200 m. Ši poema įkvėpė Richardo Wagnerio operų ciklą *Nybelungų žiedas*, Christiano Friedricho Hebbelio pjesių trilogiją ir Fritzo Lango filmą.

Vokiečiai yra gavę aštuonias Nobelio literatūrinės premijas. Vėliausia įteikta Günteriui Grassui už knygą *Skardinis būgnelis*, išgarsinusi ją visame pasaulyje. Volkerio Schlöndorfo šio kūrinio ekranizacija Kanų festivalyje buvo apdovanota Auksine palmės šakele. Vokiečių kino pramonė po ilgojo sąstingio vėl atgimė apie 1995 m., kai buvo sukurta nemažai reikšmingų darbų, tiesa, jie įvertinti tik tėvynėje. Dabar vokiečių kino teatrai nuolat pilni, o tradicinius vis labiau išstumia vadinamieji multipleksai.

Vokiečiai daug skaito net ir šiame, televizijos bei interneto amžiuje. Vokietijoje kasmet išleidžiama 70 000 naujų knygų, o parduodama aštuonis kartus daugiau pavadinimų leidinių. Pagal išleidžiamų knygų skaičių per metus Vokietija užima antrąją vietą pasaulyje ir nusileidžia tik JAV, o pagal knygynų skaičių viename kvadratiname ki-

Istorinė Frohnauerio kalvė netoli Annabergo Saksonijoje

lometre užima pirmąją vietą. Tą patį galime pasakyti apie muziejus bei dailės galerijas.

Vokietijoje yra daugiau kaip 2 000 nacionalinių, regioninių bei vietos istorijos muziejų, taip pat daugybė bažnytinių muziejų, liaudies buities muziejų ir buvusių valdovų rūmų.

Norėdami padaryti įspūdį kitiems ir pasipuikuoti turtais, didikai kaupdavo meno kūrinių kolekcijas. Bavarijos kunigaikščiai taip pat surinko didžiules mechaninių įrenginių, amatininkų įrankių, muzikos instrumentų bei mineralų kolekcijas. XVI a. Miunchenas buvo tarptautinis meno centras. XVII a. Drezdene įkurtas *Žaliasis skliautas* (Grünes Gevölbe) lai-

Lorelei žvelgia į Reiną

kytas vienu didžiausių Europoje dailės kūrinių lobynų. Visoje Vokietijoje daug meno galerijų, tačiau žinomiausios yra Kólne, Frankfurte, Stuttgarte, Miunchene ir Berlyne.

Netoli Oberweselio prie Reino įspūdinga Schönburgo pils

Vokietijoje klesti ir muzika. Didžiausi miestai gali pasigirti savais simfoniniais orkestrais ir operos trupėmis. Kasmet surengiama daugiau kaip 100 muzikos festivalių. Ypač mėgstamos muzikinės komedijos.

VISUOMENĖ IR POLITIKA

Antrojo pasaulinio karo randu daugiau yra Rytų Vokietijoje, tačiau ir čia jie pamažu nyksta. Görlitzas, Bautzenas, Leipzigas ir Weimaras atgavo grožį, kuris kadaise buvo užgožtas nykaus socializmo. Vis dėlto karas paliko gilių žaizdų žmonių sąmonėje, visuomeniniame ir politiniame gyvenime. Vokietijos padalijimas taip pat turėjo tam įtakos. Šalis suvienyta 1990 m. spalio 3 d., tačiau tikrosios gyventojų vienybės dar teks palūkti. Rytų Vokietijoje aukštas nedarbo lygis, jos gyventojai vakariečius laiko arogantiškais, pernelyg pasitikinčiais savimi. Pastarieji „naujųjų žemių“ gyventojus kaltina pavydu ir nedėkingumu, nors regionui buvo skirta milijardai markių ir eurų gyvenimo sąlygoms suvienodinti.

Beveik visada Vokietijos teritoriją sudarė žemės, kurių sienos nuolat kito. Dauguma dabartinių sienų nustatyta 1945 m., o Rytų Vokietijoje – keturiasdešimčia metų vėliau. Nustatant ribas, atsižvelgta į senas teritorines ir istorines sąsajas. Tai atsispindi ir vaiz-

Reichstago pastatas, kur vyksta Bundestago posėdžiai

dinguose pavadinimuose, pavyzdžiui, *Laisvasis Bavarijos kraštas* ar *Laisvasis Saksonijos kraštas*.

Dabar Vokietiją sudaro 16 sričių ir federacinių žemių. Didžiausios iš jų ir stipriausios ekonomiškai – Šiaurės Reinas–Vestfalija, Badenas–Württembergas ir Bavarija. Kitame skalės gale – mažutis Saro kraštas su vos 1,1 milijono gyventojų, o laisvajame Hanzos mieste Bremene jų tik 700 000. Buvusios Rytų Vokietijos žemės taip pat gan nedidelės, tačiau visos turi svarų balsą Bundesratu vadinamuose parlamento aukštuosiuose rūmuose, kur jos aktyviai dalyvauja leidžiant įstatymus. Visus įstatymus, išskyrus tuos, kurie susiję su visa federacija, pavyzdžiui, jos gynyba ar užsienio politika, turi patvirtinti Bundesratas. Atsižvelgiant į gyventojų skaičių, kiek-

viena federacinė žemė turi nuo keturių iki šešių balsų.

Daugumą Bundestage (žemuosiuose rūmuose) turinti vyriausybė ne visada gali tikėtis, kad ją rems Bundesratas, net jei čia ir turi daugumą. Kiekviena žemė siekia savo tikslų, todėl neretai sudaro laikinas sąjungas su kitomis, neatsižvelgdama į partijos interesus. Visa federacinė Vokietijos sistema grįsta kompromisais – jų reikalauja pati tokios sistemos prigimtis.

VOKIEČIŲ KASDIENYBĖ

Tradicinį vokiečių moters įvaizdį sudarė trys *K: Küche* (virtuvė), *Kinder* (vaikai), *Kirche* (bažnyčia). Kaip ir kitose Vakarų Europos šalyse, toks stereotipas laikomas pasenusiu. Vokiečiai labai vertina įmantrius patiekalus, televizijoje daug kulinarinių laidų, kurias veda įžymiausi virėjai, tačiau šalies gyventojai kasdien maitinasi kitų ruoštu maistu – įmonės valgykloje arba prekybos centruose nusiperka ko nors užkąsti. Vokiečių gimstamumas vis mažėja. XX a. septintajame dešimtmetyje buvo pasiūlytas neautoritarinis lavinimo modelis, nuėmęs nuo tėvų pečių nemenką dalį sunkių pareigų. Deja, dėl to daugelis atžalų ne itin gerbia vyresniusius. Bažnyčios dažnai irgi tuščios. Nors didžiausios religijos (katalikų bei protestantų) giriasi pasekėjų gausa, tačiau daugelis jų nėra praktikuojantys – tik moka bažnyčios mokesčius.

Vokiečiai save vadina „aukštų pasiekimų visuomene“, kurioje daugiausia gauna tie, kurie beveik visą energiją skiria karjerai. Dėl šios priežasties žmonės kartais jau mokyklos suole kamuoja stresas. Šių laikų Vokietijoje vis daugiau žmonių gyvena vieni.

Poilsiautojai smėlėtame Nordeicho paplūdimyje

Vienišių gausiausia miestuose. Net jauni žmonės svarbiausiu dalyku gyvenime laiko karjerą. Daug jaunuolių tvirtina, kad nenori kurti šeimos.

Vokiečiai labai mėgsta masinius renginius, pavyzdžiui, valstybines šventes ir populiarius festivalius. Šalis turi daugiausia valstybinių švenčių visoje Europoje, o dirbantieji – ilgiausias atostogas. Šie piliečiai – taip pat entuziastingiausi Europos keliautojai, kasmet išvykoms į užsienį išleidžiantys daugiau kaip 35 milijonus eurų. Grįžę jie ilgisi šilto klimato, kuriuo vos spėjo pasidžiaugti – tikriausiai tuo galima paaiškinti, kodėl tokie populiari restorana, siūlantys Viduržemio jūros pakrančių valgius.

Vokietijos suvienijimo garbei rengiamos iškilmingos eisenos dalvis

Turistai labai mėgsta Bodeno ežerą

Frankfurto prie Maino dangoraižiai primena Niujorko panoramą